

MOZAIK MALOBUKOVEČKOG KRAJA U OKVIRU LUDBREŠKE PODRAVINE

Za potpunije shvaćanje metaforične likovne kompozicije navodimo neke od karakternih odrednica.

Površina ove slikovite tvorevine života iznosi 60 km² ili 5 % od cjeline Varaždinske županije, sa oko 5 tisuća duša, ili 2,5 % žiteljstva županije.

Unutar sivo-smeđih oraničnih, sočno-zelenih livadnih i šumskih površina simetrično je raspoređeno devet naselja; Sv. Petar Ludbreški, Martinić, Lunjkovec, Županec, Novo Selo, Kapela, Dubovica, Veliki Bukovec i samo sjedište općine Mali Bukovec. Isto tako oživotvoruje vodotočni ritam dviju arterija, riječica Plitvice i Bednje sa glavnom aortom Podravlja, rijekom Dravom, mrljom vodom; ploviteljicom, hraniteljicom i dragom opjevanom majkom Podravine i njenih marnih i veselih Podravaca. Ne samo podneblje, već i podzemlje (kraj Lunjkovca i šume Križenčije) nudi svoje darove, a to je termalna voda koja će tek u nadolazećem vijeku obilježiti ovaj kraj.

Tragovi (materijalne kulture) života na ovim prostorima postoje već od kad se Panonsko more premjestilo, pa od 7. i 9. st. kada tu dolaze potomci (braće Čeha, Leha i Meha) pa preko 17. st. kada tu stiže plemićka obitelj Draškovića koji će dati gospodarski pečat na ovoj zemlji za protekla tri vijeka.

Agrarna odrednica na prijelazu iz 19. u 20. st. unutar županije Varaždinske bila je poljoprivredna proizvodnja, sa stočarstvom i sjemenarstvom. Za ovaj dio Hrvatske izrazita karakteristika napretka kao i ukupne gospodarske zaostalosti unutar tadašnje Hrvatske i Slavonije prema zemljama srednje Europe. Nakon ukinuća kmetstva 1848. god. do razrješavanja urbarskih odnosa 1853. nastupa proces kapitalizacije sa svim posljedicama neriješenih problema sve do drugoga svjetskog rata. jedna od najtežih i dugotrajnih posljedica ovog procesa bila je u samom drobljenju i usitnjavanju zemljišnih posjeda.

Prema statističkim podacima na samom početku 20. st. (1900.) Varaždinska županija brojila je 280.859 žitelja, a 90,2 % živjelo je od poljoprivrede, dok je od rudarstva, obrta i industrije živjelo 12.572 osoba, što je činilo 4,47 % ukupnog stanovništva.

Iako najmanja županija u tadašnjoj Hrvatskoj i Slavoniji sa 5,9 % ukupne površine teritorija imala je prosječnu gustoću 109 stanovnika na km².

Što se tiče industrije i obrtničke proizvodnje i zaposlenosti (sa oko 5.600 zaposlenih) vidljiv je nedostatak koncentracije kapitala, što se provlači i do današnjih dana (unutar nove privatizacije i dokapitalizacije) nakon demokratskih promjena od 1990. godine.

DEMOGRAFSKA KRETANJA

Prema predočnim podacima za pojedine hrvatske zemlje (današnji teritoriji) upućuje na zaključak kako je od sredine 19. st. do prvog svjetskog rata otišlo u prekomorske zemlje oko 440.000 osoba što je činilo 14 % stanovnika u 1900. godini. povratnika je bilo oko 20 %.

Međutim demografska i populacijska problematika na kraju ovog vijeka vrlo je složena i zabrinjavajuća.

Danak koji je ubrao prvi i drugi svjetski rat zatim "gastarbeiterski val" - sedamdesetih i naposljetku domovinski rat uokvirio je "crnu sliku" našeg stanja od općinske jedinice do države u cjelini. Riječ je o "izumrlim" područjima, ugašenim kućnim ognjištima staračkim domaćinstvima, kao i modernoj "bijeloj kugi". Ako društvo u cjelini i znanstveno sagleda ovu problematiku i poduzme određene mjere populacijska "crna slika" mogla bi preći u "življi kolor" tek nakon 20 -30 godina.

Za ilustraciju navodimo tabele 1. 2. i 3.

DUHOVNA BORBA KROZ KULTURNO I UMJETNIČKO STLARALAŠTVO

Djela materijalne i duhovne kulture jedina su i prava odrednica određenog etnosa, vremena i podneblja koji ostaje kao svjetli trag, u buduće vrijeme i prostor.

Izraziti svoje osjećaje, radost, tugu, vjeru, kreirati poruku kroz oblik, boju, prostor, glazbu, ples, pisanu riječ, pjesmu, karneval, smijeh, do obreda, iskonska je potreba čovjeka i njegovih darovitih pojedinaca. Tim činom (od svih živih bića) čovjek se odjeljuje i razlikuje od njih jer samo je njemu dato to kreativno umjeće (stvaranje iz zadovoljstva) od slike i prilike svevišnjeg. To su od njega dobili i njime se uvijek u svojoj senteci - est deus in nobis agitante calescimus illo.

Nekoliko izrazitih primjera predočujemo kroz tekst i likovnu ilustraciju. Tu je na početku 20. st. nezaobilazan grof Dionis Drašković sa svojim tamburašima i Ludbreškim pjevačima zborom "Podravina" i njegovim legendarnim zborovođom Ljudevitom Vrančićem. zatim u Kutnjaku i Antolovcu Đuro Marcijan, i Rudi Međimurec sa svojim sastavima. potom dolaze 1922. malobukovečki pleh mužikaši iz kojih do danas izlazi već treća generacija poznatih "Habeka". Uz njih je djelovao i sastav harmonikaša "Rudeka", te njih manjih grupica koje u hodu vremena traže svoje mjesto pod suncem.

Nezaboravna je također diletantska kazališna grupa Jelke Zadavec - Šalomon iz Novog Sela, čije časno kazališno i glumačko poostvarenje imamo još u vremenskom ali "mladenački" aktivnom "gavelisti" Novoselčanu, Rikiju Brzeska.

U istaknute pojedince nekadašnjeg Bukovečkog karnevala vezano je za ime Branka Kunića, pa samoukog pisca, pjesnika, harmonikaša, buntovnika, slikara i kipara Zvonka Krancelbinder. Sedamdesetih godina pojavljuje se ime akademskog slikara Vjekoslava Hrupeca (autora i monografije "Bukovečkog kraja" iz koje i ovo preuzimamo) koji kao umjetnički stvaralac, kulturni i prosvjetni djelatnik djeluje u koprivnici. Kad je već spomenuta monografija, "Bukovečkog kraja" neophodno je na kraju istaći i inicijativu za pokretanje i osnivanje zavičajne etnografske zbirke kroz koju će se sakupiti i prezentirati sav materijal koji o nama treba dvjedočiti, budućim naraštajima. Uz pomoć Osnovne škole u Velikom Bukovcu, razumijevanje (za smještaj zbirke u dvorcu) grofa Dr. Karla Draškovića i podršku općine Mali Bukovec učinit će se važan korak u ovome maloma, ali istaknutom podneblju Ludbreške Podravine.

**POPISENE OSOBE, STANOVI, DOMAĆINSTVA I POLJOPR. GOSPODARSTVA,
TE STOKA I PERAD (PRVI REZULTATI PO MJESNIM ZAJEDNICAMA)**

	Osobe upisane u popis 1			Stanovi, domaćinstva, polj. gospodarstva					Ukupan broj		
	ukupno	u inozemstvu		stanovi	domaćinstva	polj.gosp.	konja	goveda	ovaca	svinja	peradi
		razlog 5	razlog 7								
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Mali Bukovec	940	44	23	281	254	229	1	383	2	2067	6532
Sv. Petar Ludbreški	809	7	1	210	203	194	0	395	0	1214	3499
Veliki Bukovec	767	18	10	257	233	204	2	162	1	1078	4494
Kapela Podravska	547	18	7	132	126	120	0	336	8	1562	3215
Dubovica	677	26	12	169	165	151	0	294	2	1178	3501
Novo S. Podravsko	279	7	4	77	73	66	0	106	4	400	1436
Županec	259	16	3	86	74	72	1	142	0	713	1443
Lunjkovec	250	9	2	65	67	61	3	151	0	410	1567
Martinić	171	2	0	50	48	45	0	101	0	257	716

Tabela 1. Popisane osobe, stanovi, domaćinstva i poljoprivredna gospodarstva te stoka i perad. Prvi rezultati po mjesnim zajednicama.

ISELJAVANJE IZ KOTORA LUDBREG U PREKOMORSKE ZEMLJE (AMERIKU) 1901.-1910.

Godina	Iseljenici	Povratnici
1901.	77	0
1902.	96	4
1903.	159	0
1904.	4	16
1905.	503	18
1906.	541	22
1907.	508	140
1908.	60	133
1909.	264	21
1910.	235	65
ZAJEDNO	2447	419

Tabela 2. Iseljavanje iz kotara Ludbreg u prekomorske zemlje (Ameriku) 1901-1910.

STANOVNIŠTVO U ZEMLJI I INOZEMSTVU, 31.III 1991. GODINE

	Stanovništvo u: ZEMLJI									INOZEMSTVU				
	ukupno	aktivno			s osobn.prihodom			uzdržavano			udio u postocima			
		svoga	žensko	svoga	žensko	svoga	žensko	svoga	žensko	akt.	akt.žene	na radu	č.ob.	
Varždinska žup.	187334	180658	93271	89097	41028	27856	14569	63705	37674	49.3	44.0	4559	2126	
U grad. naselj.	58204	56557	29771	26415	12774	11659	6763	18486	10234	46.7	42.9	1098	549	
Gradovi	48834	47517	25008	22435	10758	10020	6020	15062	8260	47.2	43.0	884	433	
Varaždin	48834	47517	25008	22435	10758	10020	6020	15062	8260	47.2	43.0	884	433	
Ludbreg	8416	8126	4237	4085	1928	1124	609	2917	1700	50.3	45.5	191	99	
M. Bukovec	4403	4180	2204	2528	1187	267	145	1385	872	60.5	53.9	156	67	

Tabela 3. Stanovništvo u zemlji i inozemstvu, 31. III. 1991.